

IV SPRAWOZDANIA I KOMUNIKATY

WITOLD ŚWIĘCICKI 1889—1965

W dniu 11 sierpnia 1965 r. zmarł emerytowany sędzia Sądu Najwyższego, stały współpracownik naszego czasopisma, Witold Świecicki.

Przez całe życie był ściśle związany z polskim wymiarem sprawiedliwości. W latach międzywojennych pełnił funkcję sędziego pokoju w Kolnie, prokuratora, a potem sędziego w Izbie Cywilnej SN, był członkiem Trybunału Kompetencyjnego. W okresie okupacji prowadził Biuro Orzecznictwa przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie.

W latach 1945—1962 był Sędzią Sądu Najwyższego, przez okres 6 lat Prezesem Izby Cywilnej. Kierował pracami działu cywilnego Biura Orzecznictwa.

Obok pracy sędziowskiej prowadził rozległą działalność naukową. Przed wojną opracował prawo cywilne Ziem Wschodnich. Po wojnie spod Jego pióra wychodzi Komentarz do Kodeksu Zobowiązań i Kodeksu Postępowania Cywilnego, zaopatrzone w tezy Orzecznictwa SN. W 1958 r. był współautorem podręcznika prawa cywilnego.

Współpracował z wieloma redakcjami pism prawniczych przygotowując przeglądy orzecznictwa SN i liczne glosy.

Redakcja nasza żegna cenionego i sumiennego współpracownika. Odszedł człowiek prawy i szlachetny, znakomity jurysta, o dużych zdolnościach i niezwyklej pracowitości, jeden z najlepszych współczesnych polskich cywilistów.

Redakcja

ŚWIATOWY KONGRES LUDNOŚCIOWY W BELGRADZIE

W dniach od 30 sierpnia do 10 września 1965 r. odbył się w Belgradzie II Światowy Kongres Ludnościowy. Pierwszy taki kongres miał miejsce w Rzymie w 1954 r. Bogaty dorobek naukowy I kongresu, plon spisów ludności z 1960 r. oraz nabrzmiałe problemy demograficzne w całym świecie skłoniły Radę Ekonomiczną i Społeczną N.Z. do decyzji, żeby następny kongres odbył się w (1965 r. Zgromadzenie Ogólne ONZ zaleciło udział szerokiego kręgu ekspertów w tym kongresie.

Kongres w Belgradzie obradował pod auspicjami Organizacji Narodów Zjednoczonych przy współpracy Międzynarodowej Unii Studiów Ludnościowych, Międzynarodowej Organizacji Pracy, Światowej Organizacji Zdrowia, Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju, FAO i UNESCO. Jego cele były wyłącznie naukowe; toteż nie podejmowano w toku obrad żadnych uchwał ani nie wydawano zaleceń.

Demografowie, biorący udział w Kongresie, przedstawiciele nauk pokrewnych i inni specjaliści dzielili się na uczestników i obserwatorów. Pochodzili oni ze wszystkich kontynentów, a mianowicie — według danych uzyskanych po zakon-

czeniu Kongresu — z 25 krajów Afryki 55 uczestników, z 19 krajów Ameryki 272 uczestników (w tym 183 z USA), z 20 krajów Azji 168 uczestników (w tym 68 z Indii), z 26 krajów europejskich 382 uczestników (w tym 66 z Francji, 37 z W. Brytanii i 55 z ZSRR), z Australii i Nowej Zelandii 11. Z Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz organizacji współpracujących, wymienionych na początku, było 73 uczestników, a ponadto 35 obserwatorów z innych organizacji oraz obserwatorów rządowych.

Prawie wszystkie nadesłane referaty zostały opublikowane i rozpowszechnione. Żaden z tych referatów nie został wygłoszony na posiedzeniu, jedynie moderator każdego posiedzenia dokonywał podsumowania referatów i inicjował dyskusję.

W toku trwania Kongresu odbyło się 12 posiedzeń plenarnych i 13 posiedzeń grup dyskusyjnych. Pierwsze plenarne posiedzenie poświęcone było zagadnieniom płodności. Wyodrębniono tu trzy zasadnicze tematy: poziom i tendencje rozwojowe płodności, wpływ czynników ekonomicznych i społecznych na płodność oraz efektywność polityki w zakresie kształtowania płodności. Według dostępnych nam danych nadesłano na te tematy 15 referatów.

Drugie posiedzenie dotyczyło umieralności. Omawiano tutaj trzy tematy: poziom i tendencje rozwojowe umieralności z uwzględnieniem płci i wieku, wpływ służby zdrowia oraz czynników społeczno-ekonomicznych na poziom umieralności, wreszcie efektywność tych czynników w zakresie zmniejszenia poziomu umieralności i poprawy warunków zdrowotnych. Na tematy te nadesłano 20 referatów.

Na kolejnym posiedzeniu omawiano problematykę migracji wewnętrznych. Wyodrębnione zostały tutaj cztery tematy: wielkość i tendencje rozwojowe migracji między wsią i miastem oraz związek tych migracji z przyrostem naturalnym, czynniki kształtujące te migracje, charakterystyka ludności migrującej oraz jej znaczenie dla struktury demograficznej miast i wsi, wreszcie inne aspekty wewnętrznej migracji. Problematyki tej dotyczyły 32 referaty.

Przedmiotem obrad czwartego posiedzenia były perspektywy i tendencje rozwoju ludnościowego w przyszłości. Problemy te były omówione w pięciu tematach dyskusyjnych, dotyczących: tendencji w zakresie płodności, umieralności i przyrostu naturalnego, w zakresie migracji wewnętrznych i zewnętrznych, obliczeń przyszłej ludności, jej podziału na miejską i wiejską oraz innych struktur. Na tematy te nadesłano 17 referatów.

Na piątym posiedzeniu omawiano demograficzne aspekty podaży siły roboczej i zatrudnienia. Zajmowano się tu specyfiką i zasadniczymi trendami aktywności zawodowej, problemami siły roboczej, polityki i zatrudnienia, różnymi aspektami bezrobocia oraz częściowego zatrudnienia. Na wymienione tematy przedstawiono 27 referatów.

Podczas szóstej sesji rozpatrywano demograficzne aspekty rozwoju wykształcenia, a w szczególności demograficzne czynniki wpływające na środki i usługi w zakresie kształcenia, skutki oddziaływania wykształcenia na tendencje płodności, umieralności i wewnętrznej migracji, stan i podział fachowego personelu w relacji do rozwoju ekonomicznego i społecznego. Tematy te uwzględniono w 18 nadesłanych referatach.

Kolejna sesja dotyczyła demograficznych aspektów rozwoju rolnictwa i zaopatrzenia ludności w żywność, w tym zaś demograficzne czynniki kształtujące wielkość i podział zapotrzebowania na żywność oraz jej produkcję; związki między wzrostem ekonomicznym, produktywnością rolnictwa i czynnikami demograficznymi; problemy ludności i zasobów żywności. Problematyka ta była przedmiotem 20 referatów.

W toku dalszej sesji obradowano na tematy demograficznych aspektów rozwoju miast i problemów mieszkaniowych. Omawiano zwłaszcza związki między

urbanizacją, industrializacją i rozwojem rolnictwa, demograficzne czynniki kształtujące potrzeby mieszkaniowe i inne potrzeby związane z rozwojem miast, wpływ rozwoju urbanizacji i polityki mieszkaniowej na migracje wieś—miasto' i wzrost ludności miejskiej. Tę problematykę omawiały 32 referaty.

Podczas następnej sesji obradowano nad demograficznymi aspektami oszczędzania, inwestycji, rozwoju techniki i uprzemysłowienia, w tym zaś nad demograficznymi czynnikami kształtującymi zapotrzebowanie na kapitał, stopę oszczędzania, industrializację i elastyczność gospodarki; omawiano także strategię inwestycji i rozwój techniki. Sprawy te zostały też przedstawione w 9 nadesłanych referatach.

Podczas dziesiątej sesji omawiano demograficzne aspekty wzrostu ekonomicznego. W rachubę wchodziły tutaj takie tematy, jak: wpływ stopy wzrostu i struktury ludności na wielkość produktu społecznego przypadającego na głowę i możliwości rozwoju ekonomicznego w warunkach poszczególnych krajów; problemy przewyciężenia trudności w osiągnięciu właściwego stopnia ekonomicznego rozwoju; zastosowane czynniki instytucjonalne i organizacyjne oraz osiągnięte efekty w poszczególnych krajach. Tą problematyką zajmowali się też autorzy 32 referatów.

Podczas 11 i 12 sesji dokonano podsumowania obrad. Na posiedzeniach zaś grup dyskusyjnych omówiono 13 problemów, a mianowicie: 1) czynniki i modele płodności na obszarach, gdzie płodność jest stosunkowo wysoka; 2) czynniki i modele płodności na obszarach, gdzie płodność jest stosunkowo niska; 3) umieralność, zachorowalność i przyczyny zgonów; 4) prognozy liczby ludności i jej struktury według płci i wieku; 5) prognozy liczby ludności miejskiej, wiejskiej i zawodowo czynnej oraz liczby gospodarstw domowych i rodzin; 6) metody uzyskiwania podstawowych mierników demograficznych tam, gdzie brak spisów, i rejestracji ludności lub gdzie uzyskiwane dane są obciążone błędami; 7) rozwój teorii, metodologii mierzenia oraz analizy czynników wzrostu liczby ludności, jej struktur i wewnętrznych związków; 8) problemy popierania badań demograficznych i kształcenia w krajach rozwijających się; 9) emigracja zewnętrzna jako środek w rozwiązywaniu ekonomicznych i demograficznych problemów w krajach rozwijających się; 10) ludność a zasoby naturalne; 11) definicja i statystyczne ujęcie liczby ludności zawodowo czynnej, zatrudnienia, częściowego zatrudnienia i bezrobocia; 12) genetyka ludnościowa; 13) studia nad planowaniem rodziny. W związku z tą problematyką nadesłano 247 referatów.

W Kongresie uczestniczyła także 15-osobowa delegacja polska. Przeważali demografowie młodszego pokolenia. Ze starszych profesorów uczestniczyli profesorowie: E. Rosset, pełniący rolę przewodniczącego delegacji, K. Romaniuk, E. Strzelecki i A. Szczypiorski. Realizacją wielu ważnych spraw delegacji zajmował się niezmqordowany dyr. Departamentu Statystyki Ludności GUS — Z. Zaremba.

Podczas Kongresu było wiele okazji do wymiany myśli i nawiązania kontaktów z naukowcami innych krajów na forum obrad, w kularach, na oficjalnych przyjęciach zorganizowanych przez delegację polską w ambasadzie polskiej, przez delegację radziecką, przez prezydium Kongresu i władze miejskie Belgradu. O aktywności delegacji polskiej świadczy 9 przedstawionych referatów i szereg głośów w dyskusji. Znane są nam następujące referaty. A. Andrzejewski, *Le développement démographique, l'urbanisation et les besoins de logement (selon les expériences de la Pologne et de quelques autres pays socialistes)*; W. Billig, *Population Trends in the Socialist Countries*; S. Borowski, *New Forms and Factors Affecting Rural-Urban Migration in Poland*; W. Herer, *The Relationship between the Volume of Agricultural Investment and the Rate of Population*

Increase; J. Holzer, The Evolution of Infant Mortality in Poland; A. Józefowicz, Notes on the Methods of the Manpower Projections; L. Kosiński, The Demographic Distinctiveness of Recently Settled Areas as Exemplified by the Polish Western and Northern Territories; K. Romaniuk, The Demographic Aspects of Economic Growth in Poland; E. Vielrose, Age-Specific Fertility Rates in Poland. Między innymi w dyskusji wielokrotnie zabierali głos: L. Kosiński i Z. Zaremba.

Na koncie osiągnięć polskiej delegacji zapisać należy również dyskusję naukową zorganizowaną w ambasadzie polskiej, podczas której omówiono między innymi kontrowersje, wynikłe z zalecania jedynie środków antykoncepcyjnych tym krajom, które chcą ograniczyć nadmierny przyrost naturalny. W dyskusji wzięło udział szereg przedstawicieli krajów socjalistycznych. Wymienić należy tu również wywiad z profesorem Edwardem Rossetem, opublikowany w czołowym dzienniku jugosłowiańskim „Borba” z dnia 11 IX 1965 r., w którym poddana została krytyce „ideologia pigułki”, to jest wiara w to, że skomplikowane procesy demograficzne i społeczne można rozwiązywać przy pomocy samych tylko środków antykoncepcyjnych.

Powyższe uwagi należałoby podsumować: Światowy Kongres Ludnościowy w Belgradzie miał doniosłe znaczenie dla wymiany myśli naukowej, osobistego poznania się demografów z kilkudziesięciu krajów, dla dalszej współpracy między nimi, przypuszczalnie także dla polityki ludnościowej w poszczególnych krajach i w skali międzynarodowej.

Stanisław Borowski

MIĘDZYNARODOWE KOLOKWIMUM DEMOGRAFICZNE W BUDAPESZCIE

W dniach od 23 do 26 września 1965 r. odbyło się międzynarodowe kolokwium demograficzne w Budapeszcie. Zostało ono zorganizowane z inicjatywy grupy demografów historycznych Międzynarodowej Unii Studiów Demograficznych. Gospodarzem był Uniwersytet im. Eötvös Loránd w Budapeszcie.

W kolokwium wzięło udział ponad 50 osób z dziewięciu krajów, w tym także z Polski. Z ramienia gospodarzy całości obrad przewodniczył prof. Józef Kovacsics, kierownik Katedry Statystyki przy Uniwersytecie im E. Loránd.

Obrady toczyły się wokół czterech głównych problemów. Pierwszy z nich stanowiło zagadnienie wykorzystania zestawień podatkowych i ewidencji kościelnej dla badań historyczno-demograficznych. Przedstawiono w tej sprawie cztery referaty: D. E. C. Eversley, Evaluation of Family Data Relating to a Religious Sect in Ireland in the 17-th and 18-th Century, a Preliminary Report on Methods and Results of an Investigation into the Demography of the Quakers; N. Friberg, Sources and Methods of Investigations on the Population in Sweden (1650—11750); J. Kovacsics, Situation démographique de la Hongrie à la fin du 18e siècle (1787—1815); G. Komoróczy, Les sources de la démographie historique concernant l'artisanat, pour la période 1838—1848. Dyskusja toczyła się nad osobliwością źródeł w różnych krajach oraz nad metodami i techniką ich wykorzystywania.

W toku obrad nad drugim problemem dotyczącym zastosowań statystyki matematycznej w demografii historycznej przedstawiono trzy referaty: F. Burkhardt L. Osadnik, Warscheinlichkeitstheoretische Methoden in der Histo-

rischen Demographie des 17 und 18 Jahrhunderts; S. Borowski, Statistical Sampling Applied to Historical and Demographic Sources; K. Dux, Estimating the Number of the Population by Superposing Trend Functions. W dyskusji wskazywano na specyfikę tych zastosowań, warunki ograniczające i nowe możliwości zastosowań zależnie od bazy źródłowej.

W ramach trzeciego problemu omawiano związki między badaniami historyczno-demograficznymi i ogólnymi badaniami nad historią regionów. Osnowę dyskusji stanowiły cztery referaty: B. Ila, Zusammenhänge der regionale Geschichte und der historisch-statistischen Forschungen; P. Horskâ, Rapport sur l'importance des enquêtes spéciales de la démographie historique et sur les méthodes de ces enquêtes appliquées dans quelques travaux récents Theques; S. Petroci, La Population de Cegléd à l'époque de la Pragmatique Sanction (1715—1728); G. Kenéz, Kurze Zusammenfassung der praktischen Erfahrungen, die sich bei der für das Ortsgeschichtliche Lexikon des Komitats Veszprém vollendeten Archivs-Forschungsarbeit der feudalen Epoche ergaben.

Najgorzej dyskutowano nad ostatnim problemem dotyczącym współpracy międzynarodowej. Założenia tej współpracy przedstawiono w dwóch referatach: P. Deprez, Problèmes et taches de la démographie historique et la coopération internationale; L. Thirring, Quelques réflexions sur la coopération scientifique internationale en démographie historique; J. Beér — J. Kowacsics, La situation actuelle et les taches de l'enseignement universitaire de la démographie.

Spółród uchwał zasługują na uwagę postanowienia: zorganizowania własnej służby bibliograficznej, wydawania na wzór paryskiej „Population” specjalnego periodyku pod redakcją prof. L. Henry oraz odbywania regularnych kolokwiów.

Rzetelna praca w toku obrad, dążenie do zorganizowania konkretnych form międzynarodowej naukowej współpracy, atmosfera serdecznej przyjaźni i wspólna obsługa uczestników przez gospodarzy stanowią zasadnicze cechy i dorobek kolokwium.

Stanisław Borowski

VII KONFERENCJA KATEDR PRAWA FINANSOWEGO

W dniach od 22 do 24 kwietnia 1965 r. odbyła się w Polanicy kolejna konferencja Katedr Prawa Finansowego, w której udział wzięli również przedstawiciele Katedr Finansów szkół ekonomicznych i innych (WSE, SGPiS i Politechniki Szczecińskiej).

Konferencja poświęcona była omówieniu sprawy rozwoju młodej kadry naukowej i niektórych spraw naukowo-dydaktycznych. Rozwój młodej kadry naukowej zreferował prof. dr K. Ostrowski. Podkreślił on, że rozwój tej kadry jest w zasadzie prawidłowy, chociaż u niektórych osób występują pewne opóźnienia.

Z zakresu dydaktyki uczestnicy konferencji zajęli się dwoma sprawami — pracami dyplomowymi na ZSÄ i programem nauczania prawa finansowego oraz kierunkami jego rozwoju. Omówieniem prac dyplomowych z prawa finansowego zajęła się doc. dr N. Gajl. Zdaniem referentki temat pracy dyplomowej powinien być związany z miejscem pracy dyplomanta, a praca dyplomowa powinna stanowić teoretyczne uogólnienie praktycznej znajomości prawa. Referat wywołał ożywioną dyskusję, w toku której ujawniły się różnice poglądów na charakter prac dyplomowych, Ogólnie jednak zgadzano się z tym, aby w pracach dyplomowych była

nie tylko uwzględniona praktyczna znajomość przepisów prawnych, ale również podstawowa literatura przedmiotu, co znacznie wzbogaci treść tych prac.

Następnie omawiano programy nauczania prawa finansowego i rozwój nauki prawa finansowego. Referat na ten temat wygłosił prof. dr W. Weralski. Po referacie wywiązała się dyskusja, w której zabrało głos trzynaście osób. Dyskutanci zajmowali się przede wszystkim sprawą stosunku między elementami prawnymi i ekonomicznymi w nauczaniu prawa finansowego. Zwracano przy tym uwagę, że w wykładzie należy uwzględnić zarówno jedne jak i drugie. Wypowiadano się za zróżnicowaniem programów nauczania prawa finansowego w poszczególnych uczelniach, co byłoby zjawiskiem nader pozytywnym.

Dyskusję podsumował prof. M. Weralski, zwracając uwagę na to, iż stosowanie formalnodogmatycznej metody jest pożyteczne także w prawie finansowym, chociaż zastrzegł, że nie powinna ona być jedyną metodą badawczą. Nawiązując do zagadnienia proporcji między elementami prawnymi i ekonomicznymi w wykładzie prawa finansowego prof. Weralski jest zdania, że powinny one być utrzymane we właściwych ramach. Ponadto uczestnicy konferencji podjęli uchwałę o usytuowaniu prawa finansowego w programie studiów prawniczych, w której uznano za niezbędne utrzymanie w nowym programie studiów prawniczych 60 godz. wykładów i 60 godz. ćwiczeń rocznie.

Dwa dalsze posiedzenia były poświęcone metodologii pracy habilitacyjnej i doktorskiej. Referat na temat metodologii pracy habilitacyjnej wygłosił prof. dr J. Zdzitowiecki. Następnie dr A. Komar przedstawił fragment swojej pracy habilitacyjnej na temat budżetu zbiorczego w PRL. Koreferat wygłosił dr J. Harasimowicz, który nie podziela tezy dr Komara, postulującej utrzymanie budżetu zbiorczego. Jego zdaniem dr Komar przytacza zbyt mało argumentów w obronie tego budżetu. W dyskusji interesowano się tezami pracy habilitacyjnej dr Komara i wskazywano na potrzebę przytoczenia szerszej argumentacji, przemawiającej za budżetem zbiorczym. Dyskutanci wskazywali też, że dr Komar, w przedstawionym fragmencie pracy, zbyt skromnie polemizuje z przeciwnikami budżetu zbiorczego. Podsumowując dyskusję prof. Zdzitowiecki zauważył, że jego zdaniem nie każda praca habilitacyjna musi mieć charakter porównawczy. Następnie dr Komar ustosunkował się do wypowiedzi dyskutantów. Zwrócił on m. in. uwagę na to, że dr Harasimowicz polemizował z tezami, których w jego pracy w ogóle nie ma. Dr Komar podkreślił również, że szerszą argumentację przemawiającą za budżetem zbiorczym przytacza w dalszych fragmentach pracy. W referowanym fragmencie operuje jedynie najważniejszymi argumentami społeczno-politycznymi.

Z kolei omawiano metodologię pracy doktorskiej na przykładzie fragmentu pracy dr J. Głuchowskiego o lokatach budżetowych. Koreferat wygłosił dr M. Mazurkiewicz, który przedstawił proces powstawania pracy doktorskiej i dokonał merytorycznej oceny referatu dr Głuchowskiego. W dyskusji nad tym zagadnieniem poruszono takie sprawy, jak konieczność i celowość lokat budżetowych w ustroju socjalistycznym, podatkowy charakter lokat oraz psychologicznej słuszności stosowania lokat w miejsce podatków.

Ostatnie wreszcie posiedzenie było poświęcone ocenie realizacji planów badań naukowych Katedr Prawa Finansowego. Referat na ten temat wygłosił prof. dr L. Adam, który wskazał na potrzebę koordynacji badań naukowych Katedr Prawa Finansowego i Finansów WSE, a to ze względu na zbieżność tematyki badań naukowych. Postulowano również nawiązanie ściślejszej współpracy Katedr Prawa Finansowego z Instytutem Finansów i odpowiednimi placówkami PAN oraz potrzebę zorganizowania wymiany wydawnictw uczelnianych¹.

Ogólnego podsumowania wyników konferencji dokonał prof. dr L. Kurowski.

Zwrócił on uwagę na główne osiągnięcia konferencji oraz wpływające z nich postulaty.

Na zakończenie obrad postanowiono, że następna konferencja zostanie zorganizowana przez Katedrę Prawa Finansowego UAM.

A. K.

ROZPRAWY DOKTORSKIE NA WYDZIALE PRAWA UAM I NA WYDZIALE
OGÓLNOEKONOMICZNYM WSE W POZNANIU W OKRESIE OD
30 X 1965 — 31 I 1966 R.

1. Mgr Czesław Borkojwski ur. 12 VII 1911 r. w Grodzisku studiował w latach 1934—1938 na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Uzyskał stopień doktora na podstawie rozprawy: „Zakaz reformationis in peius w polskim procesie karnym”.

Promotor: prof. dr Jan Haber (Poznań), recenzenci: prof. dr Edmund Wenege-rek (Poznań) i prof. dr Tadeusz Taras (UMSS). Uchwała Rady Wydziału Prawa UAM z dnia 11 stycznia 1966 r.

2. Mgr Eugenia Podbiera ur. 2 I 1921 r. w Poznaniu. Studiowała w latach 1947—1951 na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Uzyskała stopień doktora na podstawie rozprawy: „Ustrój władz miejskich Poznania w latach 1945—50”.

Promotor: prof. dr Jan Wąsicki (Poznań), recenzenci: prof. dr Kazimierz Orzechowski (Wrocław) oraz doc. dr Zbigniew Leoński (Poznań). Uchwała Rady Wydziału Prawa UAM z dnia 11 stycznia 1966 r.

3. Mgr Przemysław Kotlarek ur. 29 V 1931 r. w Krobii pow. Gostyń, studiował w latach 1951—1957 w Wyższej Szkole Ekonomicznej we Wrocławiu, uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy „Proporcje płac w przedsiębiorstwie przemysłowym w latach 1957—1962”.

Promotor: prof. dr S. Kruszczyński (Poznań), recenzenci: doc. dr Wiesław Krencik (Warszawa), doc. dr Waław Wilczyński (Poznań). Uchwała Rady Wydziału Ogólnoekonomicznego z dnia 30 X 1965 r.

4. Mgr Ewa Bittner, ur. 2 maja 1927 r. w Borku pow. Gostyń, studiowała w latach 1947—1951 na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego, uzyskała stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy „Majątek trwały jako czynnik rozwoju regionu poznańskiego”.

Promotor: prof. dr Stanisław Smoliński (Poznań); recenzenci: prof. dr Michał Koczorowski (Warszawa), doc. dr Józef Zajda (Poznań). Uchwała Rady Wydziału Ogólnoekonomicznego z dnia 1 XII 1965 r.

5. Mgr Kazimierz Denek, ur. 12 listopada 1932 r. w Krzemieńcu, studiował w latach 1953—1957 w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu, uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Rola średniego szkolnictwa zawodowego w Wielkopolsce w przygotowaniu kadr fachowych dla potrzeb gospodarki narodowej w XV-leciu Polski Ludowej”.

Promotor: prof. dr Władysław Rusiński (Poznań); recenzenci: doc. dr Leon Leja (UAM Poznań), doc. dr Waław Wilczyński (Poznań). Uchwała Rady Wydziału Ogólnoekonomicznego z dnia 15 XII 1965 r.

A. M. i S. B.